

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Ministerrådet, där den svenska jordbruksministern deltar, fattar beslut om jordbrukspolitiken efter förslag från kommissionen. Kommissionen verkställer sedan ministerrådets beslut, utfärdar bestämmelser och övervakar att reglerna följs.

Pris- och marknadsregleringarna finansie-

ras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste då först godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. arealersättningar, djurbidrag, regionala stöd samt miljöstöd och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett, oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**Tabell 9.8**).

Många av stöden till det svenska jordbruket är delvis finansierade av Sverige och vissa helt, t.ex. de nationella stöden till jordbruket i norra Sverige. Mer detaljerad information lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Arealersättningar

Arealersättning infördes i EU fr.o.m. 1993 för att kompensera jordbrukarna för sänkta producentpriser. I Sverige representerar arealersättningarna ca hälften av de totalt utbetalade direktstöden. Varje land har en av EU fastställd basareal, vilken är den högsta areal som landet kan få arealersättning för. I Sverige är den 1,737 milj. hektar, varav 130 000 hektar avser gränsilage. Om basarealen överskrids sänks arealersättningen procentuellt för alla jordbrukare som har sökt ersättning. I Sverige utnyttjades t.o.m. 1999 i genomsnitt 91 % av basarealen. I och med att ersättning för odling av gränsilage infördes år 2000 steg utnyttjandegraden till 100 %.

Arealersättning utgår per hektar och kan sökas av alla jordbrukare som odlar spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin och gränsilage. Ersättningen är förknippad med krav på att ta en del av arealen ur livsmedels- och foderproduktion. Under 2000 var kravet 10 % av den totala areal (ersättningsberättigade grödor + uttagen areal) som jordbrukaren sökte arealersättning för. Högst 50 % av den totala arealen får vara uttagen areal. Den uttagna arealen kan antingen trädas eller odlas med industri- eller energiogrödor.

Av **tabell 9.2** framgår att under 2000 utbetalades ca 3 479 miljoner kr i arealersättning till svenska producenter. De största utbetalningarna skedde i Skåne län följt av Västra Götalands län.

Anläggningsstöd för energiskog

För uttagen areal som planteras med energiskog lämnas ett stöd som helt finansieras av Sverige. Odling av energiskog berättigar till arealersättning samt ett anläggningsstöd på 5 000 kr/ha år 2000.

Djurbidrag

Inom EU utgår djurbidrag till producenter av nötkött samt får- och lammkött. För att minska överproduktionen är djurbidragen kvoterade med hjälp av bidragsrätter. Sverige har fått

bidragsrätter för 250 000 handjur (nötkreatur), 155 000 am- och dikor samt 180 000 tackor. Slaktbidrag får beviljas för maximalt drygt 500 000 storboskap och knappt 30 000 kalvar. För handjur är bidragsrätterna endast fördelade på nationell nivå. Bidragsrätterna för am- och dikor samt tackor är fördelade på gårdsnivå. Köp och försäljning samt leasing är tillåten av bidragsrätter för am- och dikor samt tackor.

För att få fulla djurbidrag krävs en viss foderareal relaterad till djurantalet på gården. Foderareal är betes- eller åkermark som är tillgänglig för uppfödning av nötkreatur, får eller getter. Kravet på foderareal innebär att en mer extensiv produktion gynnas. För samtliga djurbidrag krävs också att vissa regler om bl.a. märkning och journalföring skall vara uppfyllda samt att djuret skall ha hållits i producentens besättning under en viss tid.

Generella djurbidrag utbetalades t.o.m. 31 augusti 2001 redovisas i **tabell 9.2**. Totalt utbetalades 934 milj. kr. De största utbetalningarna skedde i Västra Götalands län följt av Skåne län.

Mer än en tredjedel av djurbidragen avsåg det s.k. *handjursbidraget*. Detta lämnas för tjurar med en slaktvikt på minst 185 kg och stutar som uppnått en ålder av nio månader (22 månader för två bidrag per djur). Stödbeloppet varierade mellan ca 1 050 och 2 100 kr per djur.

Am- och dikobidraget representerade ungefär en femtedel av de totalt utbetalade djurbidragen under 2000. Det uppgick till ca 1 400 kr per djur. För att bidrag skall utgå krävs att jordbrukaren har minst tre am- eller dikor.

Extensifieringsbidrag utgår som ett extra bidrag till producenter som får am- och dikobidrag eller handjursbidrag. För att erhålla extensifieringsbidrag krävs att djurtätheten understiger 1,4 djurenheter per hektar foderareal. Extensifieringsbidraget uppgick år 2000 till ca 870 kr per bidrag. En dryg fjärdedel av de totalt utbetalade djurbidragen år 2000 var extensifieringsbidrag.

Slaktbidraget var nytt år 2000 och representerade 14 % av de totalt utbetalade djur-

bidragen för år 2000. Det lämnas för nötkreatur som vid slaktstillfället är åtta månader eller äldre. Det lämnas också för kalvar som vid slakt är äldre än en månad men yngre än sju månader och vars slaktvikt är lägre än 152,5 kg.

Tackbidraget uppgick år 2000 till ca 200 kr per djur, med ett tillägg av 60 kr inom stöd-områdena. En ansökan måste innehålla minst 10 bidragsberättigade tackor för att stöd skall utgå. År 2000 representerade det 3 % av de totalt utbetalade djurbidragen.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kan inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 1 750 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västerbottens län följt av Gävleborgs och Västra Götalands län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 574 milj. kronor i kompensationsbidrag för år 2000 vilket utgjorde 8 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2000.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Nationellt stöd lämnas inte till jordbrukare som vid ansökningstillfället har statlig ålderspension eller hel förtidspension.

Tabell 9.3 visar att det nationella stödet till norra Sverige under år 2000 uppgick till 289 milj. kr. vilket var 4 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2000. Mer än 90 % av stöden lämnades för mjölk. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöstöd

Miljöstöden syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Det tidigare miljöprogrammet upphörde att gälla den 31 december 1999 och det har därför inte varit möjligt att under år 2000 gå in i miljöstödsåtaganden enligt detta program. Fr.o.m. år 2000 ingår miljöstöden i miljö- och landsbygdsprogrammet som gäller för perio-

den 2000–2006. Flertalet nya miljöstödet kan sökas fr.o.m. 2001. Endast miljöstödet för ekologisk produktion och miljöstödet för bevarande av värdefulla kulturmiljöer i renkötselområdet gick att söka redan år 2000.

I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2000, dvs. huvudsakligen stöd enligt det tidigare programmet. I **tabell 9.4** visas storleken av de arealer för vilka miljöstödet söktes för år 2000.

Öppet odlingslandskap

Miljöstödet för bevarande av ett öppet odlingslandskap utgick till slåttervall, betesvall och naturbetesmark. Syftet med stödet är att stimulera användningen av jordbruksmark på ett sätt som förbättrar eller upprätthåller landskapet och förhindrar omfattande nedläggning av åkermark. I några områden i norra Sverige lämnas stödet endast till jordbruksföretag som bedriver mjölk- eller köttproduktion med nötkreatur, får eller getter.

Jordbrukaren söker stödet för en femårsperiod och marken måste skötas enligt bestämda villkor. För vall på åkermark gäller bl.a. att kemisk bekämpning inte får förekomma och för naturbetesmark får bl.a. vare sig gödsling, kalkning eller kemisk bekämpning förekomma. Stödets storlek varierar mellan olika regioner, där stödet är störst i norra Sverige. För vall på åkermark varierade stödet i skilda stödområden mellan 400 och 2 050 kr och stödet till naturbetesmark varierade mellan 1 000 och 2 050 kr per hektar.

Tabell 9.5 visar att stödet för år 2000 uppgick till 582 milj. kr, vilket var 8 % av de totala direktstöden. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Västerbottens län.

Miljöstödet för ekologisk odling

Miljöstödet för ekologisk odling är ett arealbaserat miljöstödet som lämnas för jordbruksgrödor och frilandsodlade trädgårdsgrödor på åkermark. För att stöd skall utgå måste en rad villkor följas. Sverige delas in i två regioner och stödet per hektar utgick antingen med 900 kr eller med 1 600 kr per hektar. Stödet kan även sökas för ekologisk djurhållning (företag

sätter ekologisk växtodling). Det lämnas då i form av ett högre stöd för ekologiskt odlad vall och grönfodergrödor (600 kr/ha).

Tabell 9.5 visar att stödet för ekologisk odling för år 2000 uppgick till 395 milj. kr, vilket var 5 % av de totala direktstöden. Stödet har ökat varje år sedan 1996, med totalt närmare 120 %. De i särklass mesta stöden till ekologisk odling för år 2000 utgick till Västra Götalands län.

Miljöstödet för att bevara utrotningshotade husdjursraser

Miljöstöden för bevarande av utrotningshotade husdjursraser uppgick till 3,4 milj. kr år 2000 enligt **tabell 9.5**, dvs de utgjorde en mycket liten andel av de totala direktstöden.

Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden (Tabell 9.5)

Syftet med stöden är att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden genom att slåtterängar och betesmarker sköts på ett sådant sätt att deras representativa flora och fauna bevaras samtidigt som kulturmiljövärdena bevaras och tydliggörs.

Betesmark och slåtterängar

Betesmark och slåtterängar delas in i klasser och stödet varierar mellan 600 kr/ha och 2 400 kr/ha för betesmark och mellan 1 600 kr/ha och 2 400 kr/ha för slåtterängar. Tabellen visar att stöden år 2000 uppgick till 333 respektive 14 milj. kr vilket totalt var knappt 5 % av de totala direktstöden. De mesta stöden utgick till Kalmar län följt av Skåne län.

Kulturmiljöstödet

För kulturmiljöstödet poängsätts värdefulla landskapselement t.ex. stenmurar, solitärträd, alléer och odlingsrösen som finns på åkermarken. Stödet uppgick år 2000 till 173 milj. kr. De mesta stöden utgick till Skåne län, Västra Götalands län och Kalmar län.

Stöd till miljö känsliga områden (Tabell 9.5)

I Götaland och Svealand lämnas miljöstödet för

anläggning och återställande av våtmarker och småvatten på åker- och betesmark. Jordbrukaren gör ett 20-årigt åtagande och stödbeloppet är 4 800 respektive 2 800 kr per hektar och år de första fem åren och 2 500 respektive 500 kr per per år resten av perioden. Stödet uppgick år 2000 till 8,5 milj. kr.

I Götaland och Svealand lämnas också stöd för *anläggning av extensiv vall och skydds-zoner* utmed vattendrag utanför områden där miljöstödet för öppet odlingslandskap lämnas. Åtagandet är femårigt och stödbeloppet är 1 500 kr per hektar och år för extensiv vall och 3 300 kr per hektar och år för skydds-zoner. Stödet uppgick år 2000 till 6,3 milj. kr.

I Götaland lämnas stöd till *fånggrödor*. Stödbeloppet år 2000 var 900 kr per hektar. Totalt utbetalades 9,1 milj. kr för år 2000.

Stöd till flerårig vallodling (Tabell 9.5)

Syftet med stödet för flerårig vallodling är att främja en miljövänlig markanvändning. Övergången till spannmålsodling skall hejdas till förmån för bibehållen och ökad vallodling.

Stödet kan lämnas för slätter- och betesvall i hela landet. Den areal som omfattas av beslutet kan flyttas runt i växtföljden men ett krav är att den anlagda vällen skall ligga obruten i minst två vintrar för att stöd skall utgå.

För år 2000 betalades 433 milj. kr i stöd för flerårig vallodling, vilket var 6 % av de totala direktstöden.

Stöd till odling av bruna bönor på Öland (Tabell 9.5)

Stödet till odling av bruna bönor på Öland utgick med 2 700 kr per hektar. Totalt utbetalades 2,2 milj. kr till odlingen år 2000.

Resurshushållande konventionellt jordbruk (Tabell 9.5)

Under 1998 infördes ett nytt miljöstöd för resurshushållande konventionellt jordbruk. Stödet syftar till att minska växtnäringsläckage och användningen av bekämpningsmedel inom jordbruket. Stödet ska också stimulera till kompetenshöjning inom området. Stödperioden är femårig och stödet omfattar hela lan-

det. Det årliga stödbeloppet är 100–225 kr per hektar. Extra stöd lämnas för resurshushållande sockerbetsodling på Gotland. Stödet uppgick år 2000 till 94 milj. kr varav en tredjedel gick till Skåne.

Återskapande av slätterängar

Under 1998 infördes också ett miljöstöd som syftar till att återskapa 1 000 ha slätterängar. Området skall ha en dokumenterad historia som slätteräng och får inte uppfylla kriterierna för miljöstöd för bevarande av biologisk mångfald i slätterängar. Stödperioden är femårig och stödet omfattar hela landet. Det årliga stödbeloppet är 2 600–3 650 kr per hektar. Stödet uppgick år 2000 till 3,1 milj. kr varav en dryg tredjedel gick till Norrbottens län.

Kulturmiljöer i renskötselområdet

Syftet med stödet är att tydliggöra och bevara spåren av samisk tradition, arbete och liv. Ersättning ges för skötsel av renvallar och renhågn som är förknippade med äldre renskötsel. Stödet för år 2000 hade inte betalats ut t.o.m. augusti 2001.

Strukturstöd

De statliga insatserna för jordbrukets rationalisering samordnas av Jordbruksverket och administreras av länsstyrelserna.

De viktigaste rationaliseringsinsatserna består av startstöd till yngre jordbrukare samt investeringsstöd. Det senare infördes 1997. Även trädgårds- och renskötsel-företagare kan få dessa stöd. Tidigare kunde även lånegaranti (statlig borgen för banklån) utgå vid etablering på och effektivisering av företag. Lånegaranti kan numera endast beviljas för trädgårdsföretag. Till så kallad yttre rationalisering (fastighetsombildning) utgår dessutom ett totalt bidrag med 5 milj. kr per år som i huvudsak går till Dalarnas län. I rationaliserings-syfte kan länsstyrelserna köpa fastigheter och sälja till jordbrukare som är i behov av tillskottsmark för att förbättra strukturen. Genom ändringar i jordförvärvslagen 1991 har rationaliseringsmomentet tonats ner och ande-

len tillståndspliktiga förvärv har minskat kraftigt i hela landet.

Till strukturstöden kan även räknas de stöd som fr.o.m. 1995 lämnas till företag med verksamhet inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter.

Fr.o.m. år 2000 kan också utgå s.k. projektstöd för att främja utvecklingen av landsbygden. Det finansieras både av EU-medel och nationella medel. Någon statistik över dessa stöd har ännu inte sammanställts.

Investeringsstöd (Tabell 9.6)

Investeringsstödet utgår i form av bidrag som varierar geografiskt. I södra och mellersta Sverige ingår stödet i Sveriges program för landsbygdsutveckling år 2000–2006. Syftet är att stimulera investeringar som gynnar miljön, djurmiljön, arbetsmiljön och livsmedelshygienen samt konkurrensförmågan och sysselsättningen vid lantbruksföretagen. Stödet lämnas för fasta investeringar med högst 480 000 kr per företag och fyraårsperiod. Av stödet betalas 25 % av EU och 75 % av Svenska staten.

I norra Sverige ingår investeringsstödet i strukturfondsprogrammen för mål 1¹ och betalas till 75 % av EU. Syftet med stödet är i huvudsak samma som i södra Sverige. Stödet varierar mellan högst 800 000 och 1 200 000 kr per företag och fyraårsperiod. Det högre beloppet kan utgå till företag i kustområdena i Gävleborgs och Västernorrlands län.

EU-regler begränsar i vissa fall möjligheterna att lämna stöd till utökning av animalieproduktion, särskilt svinproduktion.

Totalt beviljades 360 investeringsstöd till ett sammanlagt belopp av 86 milj. kr för år 2000. En stor del av stöden avsåg nya lösdriftsladugårdar för mjölkkor.

Startstöd (Tabell 9.6)

Startstöd kan lämnas till yngre företagare med jordbruks-, trädgårds- eller renskötselst företag. Reglerna för stöd, som är lika i hela landet, ändrades den 1 januari 2000 varvid bl.a. åldersgränsen höjdes från 35 till 40 år. Stödet lämnas med en startpremie om högst 100 000 kr plus en räntesubvention om högst 100 000

kr efter två år. Stödet ingår i samma program som investeringsstödet (se ovan) och finansieras på samma sätt av EU respektive Sverige. Bidrag kan beviljas vid förstagångsetablering om sökanden är under 40 år och har teoretisk och praktisk jordbruksutbildning. Företaget skall ge brukaren tillfredsställande sysselsättning och försörjning.

Under år 2000 beviljades 121 startpremier till ett sammanlagt belopp av 12,1 milj. kr.

Mjölkproduktion är den dominerande driftsinriktningen och förekommer vid drygt hälften av företagen. Det är viktigt att påpeka att de stöd som redovisas i tabellen enbart avser de startpremier som beviljats det första året. Formellt beslut om utbetalning av räntesubventionen fattas efter ca två år.

Stöd till investeringar för förädling och avsättning (Tabell 9.7)

Syftet med stödet är att främja en konkurrenskraftig förädlingsindustri. Stödet riktas i första hand till investeringar i första förädlingsledet. Tabellen visar beviljade stöd under perioden 1996–1999 uppdelat på stödberättigande sektorer.

I samband med att en ny programperiod inleddes år 2000 skedde en del förändringar vad gäller stödets handläggning. Stödet handläggs numera av respektive länsstyrelse i områden som omfattas av mål 1¹ i Sverige, vilket medfört att någon samlad statistik inte kan redovisas här. Totalt uppgick det stöd som beviljats av Jordbruksverket år 2000 till 51,8 milj. kr.

1) Mål 1 i Sverige omfattar följande områden: Norrbottens och Västerbottens län, Jämtlands och Västernorrlands län, kommunen Torsby i Värmlands län, kommunen Ljusdal i Gävleborgs län, kommunerna Malung, Orsa, Vansbro och Älvdalen och samhällena Venjan och Våmhus i Dalarnas län.

Prisstöd m.m. till rennärningen

Utöver de stöd till rennärningen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel.

Efter Tjernobylyolyckan betalades ersättning till rennärningen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I siffran ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att

i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I **tabell 9.8** redovisas även ersättningar från Banverket för tågdödade och från trafikförsäkringen för vägtrafikdödade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de *år för vilka stöd utgått*. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som *utbetalats eller beviljats under olika kalenderår* i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för perioden 2001-01-01–2001-12-31, April 2001. I Jordbruksstatistisk Årsbok 2000 lämnas en mer detaljerad beskrivning av de olika stöden än vad som skett ovan.

Tabell 9.1
Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1996–2000¹, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings

	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Arealersättning</i>	3 731	3 653	3 652	3 368	3 479
<i>Djurbidrag, generella</i>	777	753	677	628	934
Handjursbidrag	395	378	379	362	330
Am- och dikobidrag	210	246	244	231	196
Tackbidrag	29	27	38	35	31
BSE	143	85	–	–	–
Kalvslaktbidrag	1	16	15	–	–
Slaktbidrag	–	–	–	–	129
Extensifieringsbidrag ²	–	–	–	–	249
<i>Regionala stöd</i>	837	887	888	875	863
Kompensationsbidrag	574	594	595	586	574
Nationellt stöd norra Sverige	265	293	293	289	289
<i>Miljöstöd</i>	1 236	1 631	1 936	2 053	2 055
Öppet odlingslandskap	564	568	607	613	582
Ekologisk odling	180	236	290	352	395
Flerårig vallodling	–	412	423	440	433
Biologisk mångfald o. kulturmiljövården					
Betesmarker	206	205	319	332	333
Slätterängar	11	11	14	14	14
Kulturmiljö	246	182	177	176	173
Miljökänsliga områden					
Våtmarker och småvatten	2	4	6	7	9
Extensiv vall, skydds-zoner	3	5	6	6	6
Fånggrödor	2	2	7	9	9
Resurshållande konventionellt jordbruk	–	–	80	94	94
Återskapande av slätterängar	–	–	2	3	3
Odling av bruna bönor på Öland	2	2	3	2	2
Utrotningshotade djurraser	3	3	3	4	3
NOLA, landskapsvård	18	–	–	–	–
Kulturmiljöstöd för renskötselområdet	–	–	–	1	0
<i>Summa utbetalade direktstöd</i>	6 579	6 924	7 152	6 923	7 331

1) För perioden 1996–1999 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2000 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. augusti år 2001.

2) Åren 1996–1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2

Arealersättningar samt generella djurbidrag utbetalade t.o.m. augusti 2001 för stödåret 2000, 1 000 kr*Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines*

Län	Areal- ersätt- ningar	Djurbidrag					Summa djur- bidrag
		Am- o. diko- bidrag	Tack- bidrag	Han- djurs- bidrag	Slakt- bidrag	Extensi- fierings- bidrag	
Stockholms	125 595	4 268	955	4 282	1 784	4 324	15 613
Uppsala	245 364	5 982	899	11 071	4 534	8 394	30 880
Södermanlands	208 408	7 166	1 141	12 095	4 220	9 821	34 442
Östergötlands	393 860	13 973	2 331	24 780	9 266	20 500	70 851
Jönköpings	59 310	13 584	1 448	28 542	11 092	23 595	78 260
Kronobergs	33 362	10 031	1 099	16 452	5 658	14 436	47 677
Kalmar	128 565	13 059	2 435	28 052	10 593	21 895	76 034
Gotlands	93 655	6 709	4 660	13 824	4 914	8 155	38 262
Blekinge	31 542	6 742	788	6 435	2 548	6 168	22 681
Skåne	701 479	43 002	2 693	43 035	18 518	33 815	141 063
Hallands	144 567	9 840	1 068	18 725	7 428	9 953	47 015
Västra Götalands	637 724	30 950	4 276	58 888	23 656	40 217	157 988
Värmlands	91 630	6 742	1 259	10 522	3 734	9 322	31 579
Örebro	157 892	4 700	739	9 064	3 546	5 425	23 473
Västmanlands	204 925	3 376	531	5 562	2 461	3 874	15 803
Dalarnas	54 729	4 196	946	7 335	3 127	5 735	21 340
Gävleborgs	54 477	3 970	828	8 847	3 206	6 506	23 357
Västernorrlands	27 098	2 593	738	5 753	2 099	4 269	15 451
Jämtlands	17 566	3 043	654	4 765	2 181	4 403	15 047
Västerbottens	47 874	1 258	605	7 968	3 191	5 164	18 186
Norrbottens	19 799	392	526	3 868	1 669	2 492	8 946
<i>Hela riket</i> 2000	3 479 420	195 578	30 615	329 865	129 426	248 465	933 949
1999	3 368 000	230 520	35 062	362 222	–	–	627 804
1998	3 651 472	244 248	38 378	379 169	–	–	677 095 ¹
1997	3 653 165	246 255	26 829	378 344	–	–	752 786 ²
1996	3 730 539	209 636	28 624	394 507	–	–	776 509 ³

Anm. Under åren 1996–1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handdjursbidraget.

1) Inkl. slaktdjursbidrag på 15 300 tkr.

2) Inkl. BSE-bidrag på 85 158 tkr och slaktdjursbidrag på 16 200 tkr.

3) Inkl. BSE-bidrag på 142 742 tkr och slaktdjursbidrag på 1 000 tkr.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3**Kompensationsbidrag utbetalt t.o.m. augusti 2001 samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2000, 1 000 kr***Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden*

Län	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			Summa nationellt stöd
		Suggor, getter potatis, ägg bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	
Stockholms	984	–	–	–	–
Uppsala	5 485	–	–	–	–
Södermanlands	145	–	–	–	–
Östergötlands	7 098	–	–	–	–
Jönköpings	47 329	–	–	–	–
Kronobergs	21 850	–	–	–	–
Kalmar	35 314	–	–	–	–
Gotlands	8 718	–	–	–	–
Blekinge	4 818	–	–	–	–
Skåne	16 428	–	–	–	–
Hallands	10 200	–	–	–	–
Västra Götalands	57 864	–	–	–	–
Värmlands	47 199	432	3 300	173	3 904
Örebro	10 484	–	–	–	–
Västmanlands	2 150	–	–	–	–
Dalarnas	38 489	538	4 160	75	4 773
Gävleborgs	61 908	842	20 738	1 654	23 234
Västernorrlands	47 484	1 296	36 412	2 870	40 578
Jämtlands	46 413	1 217	62 230	1 055	64 502
Västerbottens	70 177	2 628	87 957	5 642	96 226
Norrbottns	33 589	2 444	51 652	1 800	55 897
<i>Hela riket</i>					
2000	574 125	9 397	266 448	13 269	289 114
1999	585 645	10 171	266 345	12 542	289 058
1998	595 021	11 225	268 330	13 174	292 729
1997	593 930	12 766	267 742	12 610	293 118
1996	574 144	13 441	241 849	9 766	265 056

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4
Registrerade arealer (augusti 2001) för vissa miljöstödd avseende år 2000, hektar
Areas for environmental support

	Öppet odlingslandskap			Ekolo- gisk odling	Biologisk mångfald		Fler- årig vallodling
	Vall på åker	Betes- mark	Sum- ma		Betes- marker	Slätter- ängar	
<i>Län</i>							
Stockholms	9 962	3 620	13 582	13 153	5 211	49	22 329
Uppsala	35 201	1 024	36 225	12 740	773	51	38 520
Södermanlands	18 363	851	19 213	10 072	904	390	20 442
Östergötlands	14 012	4 564	18 577	15 522	8 014	64	28 237
Jönköpings	9 078	1 918	10 997	19 782	10 513	322	28 319
Kronobergs	28 578	13 999	42 577	21 433	26 292	150	45 211
Kalmar	57 358	31 313	88 671	15 743	6 238	176	56 255
Gotlands	31 049	17 807	48 855	8 621	2 903	166	30 528
Blekinge	52 258	17 923	70 181	13 135	43 659	647	58 502
Skåne	31 111	4 560	35 671	10 191	15 495	283	30 929
Hallands	6 034	3 499	9 533	2 572	6 822	54	11 422
Västra Götalands	28 226	12 623	40 848	20 660	29 094	1 037	74 280
Värmlands	15 628	6 099	21 727	11 120	6 660	58	36 497
Örebro	90 939	31 426	122 365	58 929	19 269	275	134 278
Västmanlands	40 064	4 283	44 347	19 454	533	31	41 979
Dalarnas	13 520	2 380	15 900	11 148	4 840	114	22 718
Gävleborgs	7 049	1 275	8 324	11 413	4 448	279	15 713
Västernorrlands	23 934	3 687	27 621	9 755	4 355	147	24 735
Jämtlands	29 870	2 832	32 702	16 813	1 802	48	32 270
Västerbottens	26 357	1 520	27 876	20 059	863	82	29 554
Norrbottens	26 827	3 383	30 209	20 635	4 166	152	29 169
<i>Hela riket</i>							
2000	595 417	170 584	766 001	342 946	202 855	4 576	811 886
1999	614 697	180 422	755 119	306 743	206 477	4 775	808 753
1998	590 330	183 159	787 089	250 250	196 799	4 692	773 684
1997	563 396	188 113	751 509	196 258	175 805	4 382	723 308
1996	538 705	183 600	722 305	162 312	170 871	4 230	..

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5
Miljöstöd för stödåret 2000 utbetalade t.o.m. augusti 2001, 1 000 kr
Environmental support

	Öppet odlingslandskap	Ekologisk odling	Bevarande av utrotningshotade husdjursraser	Biologisk mångfald, värdefulla kulturmiljöer	Betesmarker	Värdefulla natur- och kulturmiljöer
<i>Län</i>						
Stockholms	6 764	18 965	120	151	8 109	6 106
Uppsala	9 576	19 960	111	159	12 820	4 543
Södermanlands	5 197	29 885	52	965	19 149	5 590
Östergötlands	23 181	31 150	119	572	42 681	18 023
Jönköpings	50 112	14 808	43	650	11 404	12 167
Kronobergs	29 010	8 663	60	782	4 925	7 605
Kalmar	36 971	15 741	120	1 903	67 319	22 496
Gotlands	15 729	13 110	119	1 478	23 746	1 735
Blekinge	5 312	3 665	119	176	13 384	3 909
Skåne	21 584	29 629	204	2 397	49 850	25 671
Hallands	11 047	15 883	84	298	11 442	12 143
Västra Götalands	64 270	68 657	303	755	32 848	23 329
Värmlands	36 668	16 797	213	108	761	1 578
Örebro	8 666	12 792	78	389	8 125	10 491
Västmanlands	3 920	15 708	51	710	6 995	3 452
Dalarnas	25 014	8 934	308	513	6 691	3 972
Gävleborgs	44 932	14 898	141	157	2 846	1 656
Västernorrlands	42 522	17 502	126	257	1 210	1 505
Jämtlands	48 556	18 044	300	512	5 816	2 633
Västerbottens	61 227	10 996	292	133	1 119	1 932
Norrbottnens	31 517	8 792	130	1 079	1 444	2 125
<i>Hela riket</i>						
2000	581 774	394 580	3 091	14 145	332 685	172 662
1999	612 818	352 016	3 461	14 366	331 705	175 509
1998	607 001	289 511	3 081	14 437	318 827	176 830
1997	568 308	235 970	2 805	11 216	205 130	182 449
1996	563 776	179 832	2 457	10 865	205 678	245 767

Anm. I summa miljöstöd 1996 ingår 18 milj. kr NOLA, landskapsvård.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

	Miljökänsliga områden			Flerårig vall- odling	Bruna bönor	Resurs- hållande konven- tionellt jordbruk	Återska- pande av slätter- ängar	Kultur- miljöstöd för ren- skötsel- området	Summa miljöstöd
	Våt- marker, små- vatten	Extensiv vall och skydds- zoner	Fång- grödor						
<i>Län</i>									
Stockholms	129	307	–	11 503	–	1 565	–	–	53 718
Uppsala	232	412	–	14 235	–	4 008	214	–	66 271
Södermanlands	1 072	492	–	14 315	–	2 079	102	–	78 898
Östergötlands	660	539	722	23 031	–	8 664	214	–	149 556
Jönköpings	219	18	260	28 707	–	2 323	22	–	120 733
Kronobergs	159	8	383	15 848	–	428	95	–	67 967
Kalmar	727	83	206	29 920	2 217	4 870	227	–	182 799
Gotlands	824	31	40	15 561	–	6 256	70	–	78 699
Blekinge	–	105	74	5 727	–	609	21	–	33 102
Skåne	675	1 895	1 216	37 773	–	31 447	11	–	202 353
Hallands	494	398	3 370	18 624	–	5 627	140	–	79 550
Västra Götalands	2 552	704	2 854	70 681	–	11 499	43	–	278 495
Värmlands	297	70	–	29 197	–	3 189	6	–	88 883
Örebro	61	317	–	13 859	–	2 390	7	–	57 174
Västmanlands	435	899	–	8 418	–	3 167	314	–	44 071
Dalarnas	5	16	–	17 070	–	1 077	162	–	63 762
Gävleborgs	–	–	–	17 450	–	553	221	–	82 855
Västernorrlands	–	–	–	14 941	–	315	39	–	78 418
Jämtlands	–	–	–	15 031	–	1 337	32	–	92 262
Västerbottens	–	–	–	20 033	–	2 122	–	–	97 855
Norrbottens	–	–	–	10 694	–	576	1 168	–	57 526
<i>Hela riket</i>									
2000	8 542	6 295	9 126	432 619	2 217	94 100	3 109	0	2 054 946
1999	7 189	6 345	9 404	439 450	2 419	94 079	2 733	1 055	2 054 548
1998	5 830	5 743	6 734	423 128	2 626	80 257	1 512	–	1 937 515
1997	4 247	4 621	1 915	411 845	2 447	–	–	–	1 632 950
1996	2 202	2 581	2 248	–	2 109	–	–	–	1 237 511

Tabell 9.6
**Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-,
 trädgårds- och renskötselföretag 2000**

*Granted investment support to holdings in agriculture,
 horticulture and reindeer breeding*

	Investeringsstöd		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000 kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000 kr
<i>Län</i>				
Stockholms	3	253	5	500
Uppsala	–	–	6	600
Södermanlands	–	–	4	400
Östergötlands	11	1 434	19	1900
Jönköpings	17	4 312	3	300
Kronobergs	20	2 636	1	100
Kalmar	28	3 382	7	700
Gotlands	5	163	7	700
Blekinge	8	1 656	3	300
Skåne	31	3 858	12	1200
Hallands	14	3 386	5	500
Västra Götalands	29	3 584	–	–
Värmlands	11	1 819	–	–
Örebro	3	517	5	500
Västmanlands	2	104	–	–
Dalarnas	9	2 019	2	00
Gävleborgs	10	2 055	2	200
Västernorrlands	22	8 554	7	700
Jämtlands	34	11 360	19	1900
Västerbottens	67	22 726	6	600
Norrbottnens	36	12 633	8	800
<i>Produktionsinriktning</i>				
Växtodling jordbruk		5 428	28	2800
Trädgårdsodling		2 683	3	300
Fruktodling		–	–	–
Annan odling		722	–	–
Mjölkproduktion		62 527	64	6400
Nötköttproduktion		5 121	17	1 700
Smågrisproduktion		717	4	400
Slaktsvinproduktion		1 011	–	–
Integrerad svinproduktion		2 290	–	–
Fjäderfäproduktion		1 403	1	100
Äggproduktion		1 763	–	–
Renskötsel		1 200	1	100
Övrig djurproduktion		1 366	2	200
Övrigt		221	1	100
<i>Hela riket</i>				
2000	360 ¹	86 451	121 ¹	12 100
1999	1 297	152 214	266	12 685
1998	1 229	143 478	182	8 116
1997	585	67 803	155	6 680
1996	–	–	162	7 019

1) P.g.a. att EU:s regler för stöden dröjde blev antalet beviljade stöd år 2000 onormalt lågt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7
Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning
1996–1999, 1 000 kr

Granted investment support to improved processing and marketing

	1996	1997	1998	1999
Nöt- och griskött	1 787	47 511	21 498	14 708
Mjök och mjölkprodukter	135	68 395	35 360	23 190
Fågelkött		24 527	6 002	9 863
Frukt, bär och grönsaker		26 447	3 851	5 020
Potatis		16 127	1 218	9 026
Blommor och plantor		2 952	259	1 125
Renkött		466	92	60
Skog	2 275		3 458	1 660
Totalt	4 197	186 425	71 738	64 652

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.8**Stöd och ersättningar till rennäringen 1994/95–2000, 1 000 kr***Support and compensation to reindeer breeding*

Typ av stöd	1994/ 1995	1995/ 1996	1997	1998	1999	2000
Prisstöd, tkr	28 800	22 671 ¹	21 270	14 601	13 150	14 297
Övriga medel för främjande av rennäringen	11 017	16 625 ²	9 115	9 410	18 700	14 834
Ersättning p.g.a. Tjernobylolyckan	20 514	21 099 ²	14 387	10 820	14 647	9 682
Ersättning för rovdjursrivna renar	21 769	24 000 ³	30 000	30 000	35 000	35 000
Ersättning för tåg-dödade renar	3 025 ⁴	2 296 ³	2 718	3 556	3 175	2 326
Ersättning för vägtrafik-dödade renar	4 075 ⁴	4 647 ³	3 719	3 911	3 751	3 296

1) Avser 12-månadersperioden 1/7 1995 – 30/6 1996.

2) Avser 18-månadersperioden 1/7 1995 – 31/12 1996.

3) Avser kalenderåret 1996.

4) Avser kalenderåret 1995.

Källa: Jordbruksverket.